

PAPER DETAILS

TITLE: ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM PROGRAMI OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİ

AUTHORS: Engin DEMİR,Çetin TORAMAN

PAGES: 1516-1528

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1503746>

ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM PROGRAMI OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ TEACHERS' LEVELS OF CURRICULUM LITERACY

Engin DEMİR¹, Çetin TORAMAN²

Öz: Eğitim programlarının uygulayıcısı olan öğretmenlerin programı anlama ve uygulama becerileri eğitim kurumlarının amaçlarına ulaşması açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, farklı öğretim kademelerinde ve farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmada, tarama modellerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri belirlenmiş ve çeşitli değişkenlere göre program okuryazarlık düzeyleri karşılaştırılmıştır. Veriler “Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları Ölçeği” ile elde edilmiştir. Araştırma Türkiye genelinde görev yapan 421 öğretmen ile yürütülmüştür. Veri analizinde betimsel istatistikler, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. Sonuçlar öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlığına yönelik yeterliklerini yüksek düzeyde algıladıklarını ve bu algının tezli yüksek lisans / doktora derecesine sahip olan öğretmenlerde ölçeğin bilgi-beceri alt boyutlarında yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlığı düzeylerinde, cinsiyet, kıdem, kademe ve mezun olunan fakültenin anlamlı bir farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir.

Abstract: Teachers are implementers of curriculum and their understanding and application skills are important for educational institutions to achieve their goals. This study aims to examine the curriculum literacy levels of teachers from different levels and branches. In this research, the descriptive survey model, one of the survey models, was used. Curriculum literacy levels of the teachers were determined and levels were compared according to various variables. "Teachers' Program Literacy Scale" was used in the study. The research was carried out with 421 teachers. Descriptive statistics, Mann-Whitney U, and Kruskal Wallis tests were used to analyze the data. The results show that teachers perceive their curriculum literacy competencies at a high level and this perception is high in the knowledge and skills sub-dimensions of the teachers who have a master's / Ph.d. It has been determined that the curriculum literacy levels of the teachers do not cause a significant difference in gender, seniority, level, and graduated faculty

Anahtar Kelimeler:. Program Okuryazarlığı, Eğitim Programı, Öğretmen Algıları, Öğretmen Yeterlikleri

Keywords: Curriculum Literacy, Curriculum, Teachers' Perceptions, Teacher Competency

Bu makaleye atıf vermek için:

Demir, E. ve Toraman, Ç. (2021). Öğretmenlerin Eğitim Programı Okuryazarlık Düzeyleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1516-1528

Cite this article as:

Demir, E. & Toraman, Ç.(2021). Teachers ' levels of curriculum literacy. *Trakya Journal of Education*, 11(3), 1516-1528

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The ability of education to respond to the needs of a society and to be beneficial is possible with the realization of educational activities within the framework of a plan (Çeliköz, 2004). Teachers, students, and curriculums are the basis of the education system that enables the development of the society in all aspects.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir/Türkiye, edemirakademik@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6280-5467

² Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale/Türkiye, toramanacademic@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5319-0731

The functionality of even the most organized curriculum is related to the teacher's ability to understand and apply the program. No matter how good the goals and contents of the curriculum, teachers are the main practitioners of the programs and guides the education and training process (Arslan & Özpınar, 2008; Gürkan, 2014). Therefore, it can be said that the teachers who are the implementers of the program have important skills in understanding and applying the curriculum, in other words, curriculum literacy skills. Therefore, curriculum literacy, which is one of the literacy skills, is one of the concepts that affect the success of teachers and curriculums. Curriculum literacy is defined as having curriculum knowledge, being able to interpret it, examining it with a critical eye, and adapting it according to their conditions (Keskin & Korkmaz 2017). The frequent updating of the curriculum and the continuous curriculum development process make curriculum literacy important. When the literature is examined, it can be seen that there is a limited amount of research on curriculum literacy. In this context, it is thought that the research conducted with the teachers who are the implementers of the curriculum will contribute to the literature and shed light on curriculum development and teacher training studies. The purpose of this research is to examine the level of curriculum literacy of teachers working in different education levels and of different branches.

Method

In this research, the descriptive survey model, one of the survey models, was used. In the study, curriculum literacy levels of teachers were examined according to various characteristics (such as gender, seniority, level of duty, branch, and postgraduate education). The research was carried out with 421 teachers who live in various cities and work at different education levels and branches. In this study, the "Teachers' Curriculum Literacy Scale" was applied. The scale was developed for teachers, by Yar Yıldırım (2020). The scale was developed for teachers. The scale is a five-point Likert type with 29 items. The construct validity (factor analysis) of the scale showed that the scale consists of three sub-factors. The result of the confirmatory factor analysis of the scale shows the perfect fit. Cronbach's Alpha reliability coefficients are .94 for the skill sub-factor, .93 for the knowledge sub-factor, .92 for the attitude sub-factor, and .96 for the whole scale. The data were transferred to the JAMOVİ statistical package program. Curriculum literacy levels of teachers were determined by descriptive statistics. Parametric tests were preferred in comparing the level of program literacy according to variables such as gender, seniority, level of duty, branch, and education level (Büyüköztürk, 2013; Kalaycı, 2005; Green & Salkind, 2008; Özdamar, 2013). As a result of the normal distribution test, it was determined that the scores obtained by the teachers from the curriculum literacy scale and its sub-factors did not show a normal distribution. For this reason, comparisons were made with nonparametric analysis.

Findings

The average of teachers' reactions for all items is three and above. In this case, it can be said that teachers perceive their curriculum literacy levels at a high level in terms of knowledge, skills, and attitude. According to the results of the analysis, it was determined that gender, years of service, grade, and graduated grade did not make a significant difference ($p > .05$) in the program literacy level of teachers. It was determined that the education level of the teacher made a significant difference in their general curriculum literacy ($p < .05$), knowledge sub-factor ($p < .05$), and skill sub-factor ($p < .05$). In this context, the scores of the teachers who have not received postgraduate education in both the general curriculum literacy level and the knowledge sub-factor and the skill sub-factor are lower than the teachers who have a master's and Ph.D. degree.

Discussion and Conclusion

When the curriculum literacy perceptions of the teachers participating in the study are examined based on items, it is seen that their perceptions are high in all items. This result is completely similar to the curriculum literacy studies conducted with prospective teachers and teachers (Aslan, 2019; Aslan & Gürlen, 2019; Erdem & Eğmir, 2018; Çetinkaya & Tabak, 2019; Gömleksiz & Erdem, 2018; Kana et al., 2018; Süral & Dedeali, 2018). This situation may be related to students' self-assessment. A moderate relationship was found between the exam scores of the students who made self-assessment and the teachers' evaluations. students tend to prefer to give themselves high scores in self-assessment (Dunning, Heath, & Suls, 2004). When the results of the study were examined according to the education level variable of teachers, there was a significant difference between the education levels of teachers and their perceptions of curriculum literacy in the knowledge, skills sub-dimension, and general average, while no statistical significance was found in the attitude sub-dimension. The significant difference achieved is in

favor of teachers with master's and Ph.D. degrees. This result is similar to Erdamar's (2000) study on the curriculum literacy of classroom teachers. Postgraduate education is considered to be a real learning environment where more in-depth research continues in a particular field (Wilson & Berne, 1999). It has been determined that the curriculum literacy levels of the teachers do not cause a significant difference in gender, seniority, level, and graduated faculty. Teacher candidates need to develop lifelong learning skills to be successful in their profession throughout their lives. Curriculum literacy is one of these skills. According to the results of the research, the Ministry of Education can take additional decisions to encourage teachers to prefer masters and Ph.D. education. It is recommended to repeat similar studies with a different teacher or teacher candidate groups. No qualitative or mixed-pattern research on the subject has been found. Therefore, more in-depth qualitative/mixed pattern studies can be done.

GİRİŞ

Eğitimin, bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilmesi ve faydalı olabilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin önceden belirlenen bir plan çerçevesinde gerçekleştirilmesi ile mümkündür (Çeliköz, 2004). Toplumun her yönüyle kalkınmasına, bireylerin gelişmesine ve toplumla uyum içinde yaşamasına olanak sağlayan eğitim sisteminin temelinde öğretmenler, öğrenciler ve eğitim programları bulunmaktadır. Eğitimde program geliştirilirken eğitim sisteminin unsurları dikkate alınmaktadır. Günümüzde bilgi, teknoloji ve beceriler sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde. Bu değişim ve gelişimi takip etmek program geliştirme ile mümkündür. Program geliştirmenin önemli unsurlarından biri öğretmendir. Demirel, (2007) “izlenen bir yol” olarak adlandırdığı eğitim programlarını, okul personeli tarafından planlanarak öğretilen her şey olarak tanımlanmaktadır. En mükemmel eğitim programının dahi işlevselliği, öğretmenin programı anlama ve uygulama becerisi ile ilişkilidir. Eğitim öğretim sürecine rehberlik eden ve oldukça önemli olan eğitim programının hedef ve içerikleri ne kadar iyi olursa olsun, programların temel uygulayıcıları öğretmenlerdir (Arslan ve Özpınar, 2008; Gürkan, 2014). Fidan’a (1985) göre etkili bir öğretim programı büyük ölçüde öğretmenlerin programı yorumlama ve uygulama becerilerine bağlıdır. Okulların temel görevi ise yürütülen programın amacına ulaşmasını sağlamaktır. O halde programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin eğitim programını anlama ve uygulama, diğer bir deyişle program okuryazarlığı becerilerinin önemli olduğu söylenebilir. Dolayısıyla okuryazarlık becerilerinden biri olan eğitim programı okuryazarlığı, öğretmenlerin ve öğretim programlarının başarısını etkileyen kavramlardan biridir.

İnsanların yaşamlarını kontrol altına alan sosyal bir eylem olan okuryazarlık; düşünme, soru sorma ve değerlendirme süreçlerini içermekle birlikte bir beceri olarak tanımlanmaktadır (Lankshear ve O’Connor, 1999; O’Brein ve Rugen, 2001). Okuryazarlık kavramı çok sayıda beceri (medya, çevre, teknoloji, bilim okuryazarlığı vb.) ile ilişkilendirilmiştir ve gün geçtikçe yeni okuryazarlık becerileri literatüre eklenmektedir. Bu beceriler 21. yy becerileri ve öğretmen yeterlilikleri ile de ilişkilendirilmektedir (Erdamar, 2020). Bu becerilerden biri de eğitim programı okuryazarlığıdır ve kısaca program okuryazarlığı olarak adlandırılmaktadır. Program okuryazarlığı eğitim programları hakkında bilgi sahibi olma, onları yorumlayabilme, eleştirel bir gözle inceleyerek eğitim programlarını içinde bulunduğu şartlara uygun olarak uyarlayabilme olarak tanımlanmaktadır (Keskin ve Korkmaz 2017). Erdem ve Eğmir (2018), ise eğitim program okuryazarlığını, öğretmenlerin öğretim programı hakkında bilgi sahibi olması ve bu programı çevre koşullarına uyarlayabilme becerisi olarak tanımlamaktadır. Program okuryazarlığı kavramı “bilgi” ve “beceri” olmak üzere iki boyutta incelenebilir. Bilgi boyutu, programı anlama, uygulama ve değerlendirme süreçleri ile ilgili bilgilerin bilinmesini; beceri boyutu ise programın uygulanması ile ilgili öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi ile ilgili becerileri içerir (Akyıldız, 2020). Bolat’a (2017) göre, öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri süre boyunca program bileşenleri olan hedef, içerik (kapsam), öğrenme-öğretme süreçleri (eğitim durumları) ile ölçme ve değerlendirme hakkında bilgi sahibi olmaları program okuryazarlığı yeterliliklerini geliştirmeleri ile ilişkilidir.

Alsubaie (2016), eğitim programları durağan değil süreklilik arz eden yaşayan bir belge olması gerektiğini, ancak o zaman eğitim sürecinde etkili bir değişimin temsilcisi olabileceğini ifade etmiştir. Program geliştirme sürecinin sürekli devam ediyor olması ve öğretim programlarının sıklıkla güncellenmesi program okuryazarlığını önemli kılmaktadır. Ancak bazı araştırmalarda öğretmenlerin güncel öğretim programlarını uygulamada yetersiz kaldığı, programı ders kitapları ve kılavuz kitaplardan takip ettiği, bir sorun olarak ortaya konulmuştur (Karacaoğlu ve Acar, 2010; TED, 2009, s.163). Etkili öğretimde birincil sorumluluğa sahip olan öğretmenlerin yanı sıra öğretmen adaylarının da öğretim programını gerçekte nasıl anladıkları, algıladıkları ve öğretim programının uygulanması için becerileri ve yeterlilikleriyle birlikte yaklaşımlarının nasıl olduğunu da anlamak gereklidir.

İlgili alan yazın incelendiğinde program okuryazarlığı ile ilgili sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmüştür. Bu araştırmalar, öğretmen adaylarının program okuryazarlıklarına yönelik algılarını ölçmeyi amaçlayan çalışmalar (Aslan, 2019; Erdem ve Eğmir, 2018; Çetinkaya ve Tabak, 2019; Gömleksiz ve Erdem, 2018; Kana vd, 2018; Süral ve Dedebe, 2018) ile öğretmenler ile yürütülen (Aslan ve Gürten, 2019) program okuryazarlığı yeterliklerine yönelik algıları ölçmeyi amaçlayan çalışmalardır. Yapılan araştırmalar arasında öğretmenler ile sınırlı sayıda çalışmanın yürütüldüğü görülmektedir. Bu bağlamda programın uygulayıcısı olan öğretmenlerle yürütülen araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı, program geliştirme ve öğretmen eğitimi çalışmalarına ışık tutacağı düşünülmektedir. Öğretmenlerin program okuryazarlığı düzeylerinin araştırılması öğretmen yeterliklerinin daha net anlaşılmasına ve eğitim fakültelerinin programlarının yeniden şekillenmesine katkı sağlayabilir. Bu araştırmanın amacı, farklı öğretim kademelerinde ve farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyini incelemektir. Bununla birlikte öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri çeşitli değişkenlere (cinsiyet, kıdem, kademe vb.) göre analiz edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ne düzeydedir?
- Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri değişkenlere (cinsiyet, kıdem, görev yapılan kademe, branş, mezun olunan fakülte, lisansüstü eğitim düzeyi) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, tarama modellerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2003)'a göre tarama modelinde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Araştırmada çeşitli özellikleri (cinsiyet, kıdem, görev yapılan kademe, branş, mezun olunan fakülte, lisansüstü eğitim düzeyi) belirlenmiş öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma farklı şehirlerde ikamet eden, farklı öğretim kademelerinde ve branşlarda görev yapan 421 öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada amaçlı örneklem kullanılmıştır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük ilkesi ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplandığı dönem COVID-19 pandemi dönemine denk gelmiştir. Etik kurul izni de uygulamaların yüz yüze olmadan, uzaktan yapılması koşulu ile verilmiştir. Bundan dolayı Google Formlar üzerinden hazırlanan ölçme aracı katılımcılara uygulama başında araştırma bilgilendirme ve gönüllü katılıma onam verme yazısı ile açılmıştır. Bilgilendirme yazısını okuduktan sonra onam veren katılımcılara ölçek maddeleri açılmıştır. Onam vermeyen katılımcılara ölçek maddeleri açılmamış ve sayfa kapanmıştır. Katılımcıların bazı özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Öğretmenlerin demografik özellikleri

	Değişken	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	148	35.2
	Kadın	273	64.8
Kıdem	0-5 Yıl	58	13.8
	6-10 Yıl	66	15.7
	11-15 Yıl	96	22.8
	16-20 Yıl	83	19.7
	21 Yıl ve Üstü	118	28
Kademe	Okul Öncesi	32	7.6
	İlkokul	110	26.1
	Ortaokul	123	29.2
	Lise	123	29.2
	Bilsem	33	7.8

Tablo 1. Devamı

	Değişken	Frekans	Yüzde
	Okul Öncesi Öğrt	29	6,9
	Sınıf Öğrt	73	17,3

Branş	Matematik Öğrt	17	4,0
	Türkçe Öğrt	16	3,8
	Türk Dili ve Edebiyatı	14	3,3
	Fen Bil/Fen ve Tek Öğrt	19	4,5
	Sosyal Bilgiler Öğrt	11	2,6
	İlköğretim Matematik Öğrt	13	3,1
Branş	İlköğretim Matematik Öğrt	13	3,1
	Kimya Öğrt	5	1,2
	Fizik	4	1,0
	İngilizce Öğrt	42	10,0
	PDR	49	11,6
	Müzik Öğrt	10	2,4
	Biyoloji Öğrt	4	1,0
	Beden Eğitimi ve Spor Öğrt	11	2,6
	Görsel Sanatlar Öğrt	7	1,7
	Bilişim Tek Öğrt	8	1,9
	Mesleki ve Teknik Alanlar	17	4,0
	Almanca Öğrt	2	0,5
	Almanca Öğrt	6	1,4
	Felsefe Öğrt	2	0,5
	Tarih	6	1,4
	Arapça Öğrt	1	0,2
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğrt	4	1,0
	Diğer	11	2,6
Mezun Olunan Fakülte	Eğitim Fakültesi	322	76,5
	Eğitim Fakültesi Dışı	85	20,2
	Eğitim Ön Lisans	14	3,3
Eğitim Düzeyi	Lisansüstü Eğitim Almadım	300	71,3
	Tezsiz Yüksek Lisans	44	10,5
	Tezli Yüksek Lisans	64	15,2
	Doktora	13	3,1
Toplam		421	100

Katılımcı öğretmenlerin büyük çoğunluğu kadındır (273, %65). Öğretmenlerin kıdemi incelendiğinde kıdemli öğretmenlerin çoğunlukta olduğu söylenebilir. Araştırmada ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde öğretmen katılımı okul öncesi ve Bilsen’den yüksektir. En fazla katılım sınıf öğretmenleri (%17), PDR (%11), İngilizce (%10) ve özel eğitim (%9) branşındaki öğretmenler katılım göstermiştir. Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğu eğitim fakültesi (322, %76) mezunu ve lisans düzeyinde eğitim sahibi (300, %71) öğretmenlerdir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada “*Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları Ölçeği*” kullanılmıştır. Ölçek Yar Yıldırım (2020) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek öğretmenler üzerinde geliştirilmiştir. Ölçek beş dereceli Likert türünde bir ölçektir. Ölçekte 29 madde yer almaktadır. Ölçeğin yapı geçerliği (faktör analizi) göstermiştir ki ölçek üç alt faktörden oluşmaktadır. Bunlar: Bilgi, beceri ve tutumdur. 1-9 maddeler bilgi alt faktörü, 10-22 maddeler beceri alt faktörü ve 23-29 maddeler tutum alt boyutuna aittir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonucu uyum indeksleri $\chi^2/df= 2.40$; CFI=0.93; TLI=0.92; RMSEA=0.05; SRMR=0.04 olarak belirlenmiştir. Bu ölçüler mükemmel uyumu göstermektedir. Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları beceri alt faktörü için .94, bilgi alt faktörü için .93, tutum alt faktörü için .92 ve ölçeğin tamamı için .96 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler JAMOVİ istatistiksel paket programına aktarılmıştır. Bu yazılım ücretsiz bir yazılım olduğu için tercih edilmiştir. Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri betimsel istatistikler (ortalama, standart sapma, frekans vb.) ile tanımlanmıştır. Cinsiyet, kıdem, görev yapılan kademe, branş, eğitim düzeyi gibi değişkenlere göre program okuryazarlık düzeyinin karşılaştırılmasında parametrik testler tercih edilmiştir. (Büyüköztürk, 2013; Kalaycı, 2005; Green ve Salkind, 2008; Özdamar, 2013). Ancak yapılan normal dağılım testi sonucunda program okuryazarlık ölçeği genelinden ve alt faktörlerinden

öğretmenlerin elde ettikleri puanların normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu nedenle karşılaştırmalar nonparametrik analizler ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada araştırma etiği ilkeleri gözetilmiş olup gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Etik kurul izni kapsamında; Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunun 04/ 12/ 2020 tarih ve 06/09 sayılı belge alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin; Program Okuryazarlığı Ölçeği alt boyutlarına katılım düzeylerinin ne olduğuna, görüşlerinde cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine, mesleki kademelerine, branşlarına, mezun oldukları fakültelerine ve mevcut eğitim düzeylerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır. Öğretmenlerin Program Okuryazarlığı Ölçeği'ne ilişkin katılım düzeyleri Tablo 2'de verilmiştir.

Öğretmenlerin Program Okuryazarlık Düzeyi

Ölçeğe gönüllülük esası ile katılan 421 öğretmenin program okuryazarlık düzeyleri betimleyici istatistikler ile belirlenmiştir. Sonuçlar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri

Maddeler	N	$\bar{X}$	S
Öğretim programlarının genel amaçları hakkında bilgi sahibiyim.	421	3,97	0,71
Öğretim programlarının kazanımları hakkında bilgi sahibiyim.	421	4,00	0,72
Öğretim programlarının içerik organizasyonu hakkında bilgi sahibiyim.	421	3,67	0,83
Öğretim programlarının uygulanmasında kullanılacak öğretim yaklaşımları hakkında bilgi sahibiyim.	421	3,84	0,77
Öğretim programlarının gerektirdiği öğretim ortamları hakkında bilgi sahibiyim.	421	3,92	0,76
Öğretim programlarının gerektirdiği ölçme değerlendirme teknikleri hakkında bilgi sahibiyim	421	3,90	0,74
Öğretim programlarının felsefesi hakkında bilgi sahibiyim.	421	3,52	0,91
Öğretim programları geliştirme konusunda bilgi sahibiyim.	421	3,43	0,92
Öğretim programlarıyla ilgili öğretim yılı sonunda değerlendirme yapma konusunda bilgi sahibiyim.	421	3,80	0,83
Okul veya sınıf içerisinde yapılan eğitim, öğretim projelerini öğretim programı şeklinde tasarlayabilirim	421	3,52	0,95
Velilerle öğretim programlarının kazanımlarına dair çalışma planı yapabilirim.	421	3,55	0,96
Öğrencilerle öğretim programlarının kazanımlarına dair çalışma planı yapabilirim.	421	3,80	0,86
Öğretim programlarının gerektirdiği eğitim-öğretim çalışmalarıyla ilgili kendim için yıllık faaliyet planları hazırlayabilirim.	421	3,88	0,83
Sınıftaki bireysel farklılıklara göre öğretim programlarını ayarlayabilirim.	421	3,87	0,86
Öğretim programlarının amaçlarına ulaşılması için gerekli kaynakları sağlayabilirim.	421	3,68	0,86
Öğretim programlarının öğretim süreci içindeki uygulamalarının hata ve eksikliklerini belirleyebilirim.	421	3,81	0,78
Öğretim programlarının anlaşılmasını, geliştirilmesini ve uygulanmasını sağlayacak öğretmen-öğretmen, öğretmen- yönetici ve öğretmen-veli iletişimini sağlayabilirim.	421	3,76	0,87
Öğretim programlarında meydana gelen değişiklikleri öğretim sürecine yansıtabilirim.	421	3,90	0,76
Öğretim programlarını uygulamada ortaya çıkan problemlere çözümler üretebilirim.	421	3,88	0,73
Öğrenme öğretme süreçlerinde kullanılan öğretim yaklaşımlarının öğretim programlarına uygunluğunu denetleyebilirim.	421	3,70	0,81
Öğretim programlarıyla ilgili güncel araştırmaları takip edebilirim	421	3,73	0,83
Öğretim programlarının amaçlarını paydaşlara (yöneticilere, öğrencilere, velilere) açıklayabilirim.	421	3,89	0,85
Kurul toplantılarında diğer öğretmenler ve okul yönetimiyle birlikte öğretim programlarının uygulanmasına ilişkin görüş alışverişi yapmayı desteklerim.	421	4,09	0,84
Öğretim programlarının amaçlarının ilgili afiş, poster vb. ile okul içinde	421	4,00	0,93

duyurulmasını önemserim.

Öğretim programlarının öğretim süreci içindeki uygulamalarında zamanı etkili kullanmaya özen gösteririm.	421	4,11	0,72
Öğretim programlarının işlevselliğini sağlamak için zümre ve öğretmenler arası iş birliği yapılabilmesini desteklerim.	421	4,27	0,72
Öğretim programlarının uygulanmasında öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini dikkate almaya özen gösteririm.	421	4,30	0,73
Öğretim programları hakkında yapılan değerlendirme sonuçlarının programların değerlendirilmesinde etkili olmasını önemserim.	421	4,19	0,73
Öğretim programlarının öğretim yılı içerisinde yetiştirilmesi için zaman kayıpları olmaması konusunda önlemler almayı kendi görevlerim arasında görürüm.	421	4,10	0,84

Öğretmenlerin tüm maddelerde tepkilerinin ortalaması üç ve üzerindedir. Bu durumda öğretmenlerin kendi program okuryazarlıklarını; bilgi, beceri ve tutum bağlamında yüksek düzeyde algıladıkları söylenebilir. Öğretmenlerin kendilerini özellikle yüksek algıladıkları maddeler:

- Öğretim programlarının kazanımları hakkında bilgi sahibiyim.
- Kurul toplantılarında diğer öğretmenler ve okul yönetimiyle birlikte öğretim programlarının uygulanmasına ilişkin görüş alışverişi yapmayı desteklerim.
- Öğretim programlarının amaçlarının ilgili afiş, poster vb. ile okul içinde duyurulmasını önemserim.
- Öğretim programlarının öğretim süreci içindeki uygulamalarında zamanı etkili kullanmaya özen gösteririm.
- Öğretim programlarının işlevselliğini sağlamak için zümre ve öğretmenler arası iş birliği yapılabilmesini desteklerim.
- Öğretim programlarının uygulanmasında öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini dikkate almaya özen gösteririm.
- Öğretim programları hakkında yapılan değerlendirme sonuçlarının programların değerlendirilmesinde etkili olmasını önemserim.
- Öğretim programlarının öğretim yılı içerisinde yetiştirilmesi için zaman kayıpları olmaması konusunda önlemler almayı kendi görevlerim arasında görürüm. Bu maddelerin ilki hariç hepsi tutum boyutundadır.

Cinsiyete*Program Okuryazarlığı

Öğretmenlerin cinsiyetine göre program okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bu inceleme Mann Whitney U Test ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir

Tablo 3.
Cinsiyete göre öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	U	p
Bilgi	Erkek	148	34.16	6.35	19795.5	0.733
	Kadın	273	34	5.32		
Beceri	Erkek	148	48.74	9.49	20059.5	0.905
	Kadın	273	49.12	8.14		
Tutum	Erkek	148	28.51	5.19	19028	0.322
	Kadın	273	29.35	3.94		
Öğretmenlerin Program Okuryazarlığı	Erkek	148	111.41	19.26	20015	0.875
	Kadın	273	112.46	15.63		

Analiz sonuçlarına göre cinsiyetin öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyinde anlamlı farklılık yaratmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir.

Kıdem*Program Okuryazarlığı

Öğretmenlerin kıdemine göre program okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bu inceleme Kruskal Wallis Test ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Kıdeme göre öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri

	Kıdem	N	$\bar{X}$	S	X^2	sd	p
Bilgi	0-5 Yıl	58	33.21	5.03	4.83	4	0.306
	6-10 Yıl	66	34.14	5.65			
	11-15 Yıl	96	33.77	5.84			
	16-20 Yıl	83	33.83	5.52			
	21 Yıl ve Üzeri	118	34.81	5.84			
Beceri	0-5 Yıl	58	48.67	7.91	0.43	4	0.980
	6-10 Yıl	66	49.53	9.20			
	11-15 Yıl	96	48.94	8.69			
	16-20 Yıl	83	48.88	8.01			
	21 Yıl ve Üzeri	118	48.94	9.13			
Tutum	0-5 Yıl	58	29.69	4.25	3.51	4	0.476
	6-10 Yıl	66	28.89	5.40			
	11-15 Yıl	96	28.97	4.17			
	16-20 Yıl	83	28.72	3.68			
	21 Yıl ve Üzeri	118	29.13	4.65			
Öğretmenlerin Program Okuryazarlığı	0-5 Yıl	58	111.57	15.37	0.86	4	0.930
	6-10 Yıl	66	112.56	18.31			
	11-15 Yıl	96	111.68	17.25			
	16-20 Yıl	83	111.43	15.24			
	21 Yıl ve Üzeri	118	112.88	18.09			

Analiz sonuçlarına göre kıdemın öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyinde anlamlı farklılık yaratmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir.

Kademe*Program Okuryazarlığı

Öğretmenlerin görev yaptığı kademeye göre program okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bu inceleme Kruskal Wallis Test ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5.

Görev yapılan kademeye göre öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri

	Kademe	N	$\bar{X}$	S	X^2	sd	p
Bilgi	Okul Öncesi	32	33.97	4.75	2.14	4	0.709
	İlkokul	110	34.47	5.22			
	Ortaokul	123	33.76	5.93			
	Lise	123	33.94	6.17			
	Bilsem	33	34.24	4.82			
Beceri	Okul Öncesi	32	50.53	8.34	5.95	4	0.203
	İlkokul	110	49.05	7.87			
	Ortaokul	123	47.81	8.68			
	Lise	123	49.15	9.51			
	Bilsem	33	51.00	7.48			
Tutum	Okul Öncesi	32	29.28	4.07	0.22	4	0.994
	İlkokul	110	28.98	4.01			
	Ortaokul	123	29.01	4.77			
	Lise	123	29.05	4.79			
	Bilsem	33	29.24	3.55			
Öğretmenlerin Program Okuryazarlığı	Okul Öncesi	32	113.78	15.75	3.15	4	0.533
	İlkokul	110	112.50	15.52			
	Ortaokul	123	110.59	17.57			
	Lise	123	112.15	18.67			
	Bilsem	33	114.48	14.14			

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin görev yaptığı kademelerin öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyinde anlamlı farklılık yaratmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir.

Branş*Program Okuryazarlığı

Öğretmenlerin branşına göre program okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bu inceleme Kruskal Wallis Test ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Branşa göre öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri

	Branş	N	$\bar{X}$	S	X^2	sd	p	Anlamlı Fark
Bilgi	1.Özel Eğitim/Okul Öncesi	69	34.12	4.94	15.16	7	0.034*	
	2.Sınıf	73	35.68	4.79				1<2
	3.Matematik/İlköğretim Matematik	30	33.70	5.16				2>7
	4.Dil	81	34.30	6.04				2>3
	5.Fen Bilimleri	32	34.66	4.88				2>6
	6.Sosyal Bilimler/Güzel Sanatlar ve Spor	47	33.62	6.58				2>8
	7.PDR	49	32.27	4.29				4>7
	8.Mesleki Teknik Alanlar/Diğer	40	32.98	7.72				
Beceri	1.Özel Eğitim/Okul Öncesi	69	50.72	7.94	9.17	7	0.241	
	2.Sınıf	73	50.11	7.66				
	3.Matematik/İlköğretim Matematik	30	49.50	7.35				
	4.Dil	81	48.73	9.24				
	5.Fen Bilimleri	32	48.00	7.70				
	6.Sosyal Bilimler/Güzel Sanatlar ve Spor	47	47.91	10.55				
	7.PDR	49	47.73	7.04				
	8.Mesleki Teknik Alanlar/Diğer	40	47.63	10.73				
Tutum	1.Özel Eğitim/Okul Öncesi	69	29.62	4.04	4.73	7	0.692	
	2.Sınıf	73	29.08	3.91				
	3.Matematik/İlköğretim Matematik	30	29.13	3.65				
	4.Dil	81	29.56	4.25				
	5.Fen Bilimleri	32	29.59	3.87				
	6.Sosyal Bilimler/Güzel Sanatlar ve Spor	47	28.43	5.52				
	7.PDR	49	28.86	3.33				
	8.Mesleki Teknik Alanlar/Diğer	40	27.48	6.49				
Öğretmenlerin Program Okuryazarlığı	1.Özel Eğitim/Okul Öncesi	69	114.46	15.19	8.67	7	0.277	
	2.Sınıf	73	114.88	14.78				
	3.Matematik/İlköğretim Matematik	30	112.33	14.63				
	4.Dil	81	112.58	17.66				
	5.Fen Bilimleri	32	112.25	14.46				
	6.Sosyal Bilimler/Güzel Sanatlar ve Spor	47	109.96	21.18				
	7.PDR	49	108.86	12.34				
	8.Mesleki Teknik Alanlar/Diğer	40	108.08	23.61				

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin branşının öğretmenlerin genel program okuryazarlık düzeyleri ile beceri ve tutum alt faktörlerinde anlamlı farklılık yaratmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir. Öğretmenin branşı program okuryazarlığının bilgi alt faktöründe anlamlı fark yaratmıştır ($X^2_{(7)}=15.15$, $p<.05$). Buna göre:

- Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlığı bilgi alt faktöründeki puanları özel eğitim/okul öncesi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, matematik/ilköğretim matematik, sosyal bilimler/güzel sanatlar ve spor, mesleki teknik alanlar/diğer branş öğretmenlerinden yüksektir.
- Dil alanı öğretmenlerinin program okuryazarlığı bilgi alt faktöründeki puanları rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmenlerinden yüksektir.

Mezun Olunan Fakülte*Program Okuryazarlığı

Öğretmenlerin mezun olduğu fakülteye göre program okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bu inceleme Kruskal Wallis Test ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

Öğretmenin mezun olduğu fakülteye göre program okuryazarlık düzeyleri

	Mezun Olunan Fakülte	N	$\bar{X}$	S	X^2	sd	p
Bilgi	Eğitim Fakültesi	322	34,14	5,743	2.35	2	0.309
	Eğitim Fakültesi Dışı	85	34,06	5,415			
	Eğitim Ön Lisans	14	32,14	4,521			
Beceri	Eğitim Fakültesi	322	49,17	8,701	2.11	2	0.348
	Eğitim Fakültesi Dışı	85	48,68	8,684			
	Eğitim Ön Lisans	14	46,50	6,513			
Tutum	Eğitim Fakültesi	322	28,95	4,539	4.39	2	0.111
	Eğitim Fakültesi Dışı	85	29,75	3,863			
	Eğitim Ön Lisans	14	27,07	4,665			
Öğretmenlerin Program Okuryazarlığı	Eğitim Fakültesi	322	112,26	17,393	1.89	2	0.389
	Eğitim Fakültesi Dışı	85	112,49	15,764			
	Eğitim Ön Lisans	14	105,71	13,809			

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin mezun olduğu fakültenin öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyinde anlamlı farklılık yaratmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir.

Eğitim Düzeyi*Program Okuryazarlığı

Öğretmenlerin sahip olduğu eğitim düzeyine göre program okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bu inceleme Kruskal Wallis Test ile yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8.

Öğretmenin sahip olduğu eğitim düzeyine göre öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri

	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	X^2	sd	p	Anlamlı Fark
Bilgi	1.Lisansüstü Eğitim Almadım	300	33,45	5,611	11.84	3	0.008*	1<3 1<4
	2.Tezsiz YL	44	35,30	5,272				
	3.Tezli YL	64	35,34	5,533				
	4.Doktora	13	37,54	5,710				
Beceri	1.Lisansüstü Eğitim Almadım	300	48,08	8,689	11.69	3	0.009*	1<3 1<4
	2.Tezsiz YL	44	50,68	7,535				
	3.Tezli YL	64	51,06	8,317				
	4.Doktora	13	53,77	9,001				
Tutum	1.Lisansüstü Eğitim Almadım	300	28,78	4,679	3.43	3	0.330	
	2.Tezsiz YL	44	29,95	3,735				
	3.Tezli YL	64	29,47	3,651				
	4.Doktora	13	30,31	3,816				
Öğretmenlerin Program Okuryazarlığı	1.Lisansüstü Eğitim Almadım	300	110,31	17,245	11.61	3	0.009*	1<3 1<4
	2.Tezsiz YL	44	115,93	14,701				
	3.Tezli YL	64	115,88	16,029				
	4.Doktora	13	121,62	15,703				

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin eğitim düzeyinin onların program okuryazarlığının tutum alt faktöründe anlamlı farklılık yaratmadığı ($p>.05$) belirlenmiştir. Öğretmenin eğitim düzeyinin onların genel program okuryazarlığı ($X^2_{(3)}=11.61$, $p<.05$), bilgi alt faktörü ($X^2_{(3)}=11.84$, $p<.05$) beceri alt faktöründe anlamlı fark yarattığı ($X^2_{(3)}=11.69$, $p<.05$). Buna göre:

- Hem genel program okuryazarlığı düzeyinde hem bilgi alt faktöründe hem de beceri alt faktöründe lisansüstü eğitim almamış öğretmenlerin puanları tezli yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim alan öğretmenlerden düşüktür.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada farklı öğretim kademelerinde ve farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen veriler nonparametrik analizler yoluyla incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlığı algıları maddeler bazında incelendiğinde, tüm maddelerde algılarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç öğretmenler adayları ve öğretmenlerle yürütülen program okuryazarlığı çalışmalarının (Aslan, 2019; Aslan ve Gürten, 2019; Erdem ve Eğmir, 2018; Çetinkaya ve Tabak, 2019;

Gömleksiz ve Erdem, 2018; Kana vd, 2018; Süral ve Dedeşali, 2018) tamamıyla benzerlik göstermektedir. Elde edilen sonuçlar öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının program okuryazarlık

düzeylerini yüksek ve yeterli gördüklerini göstermektedir. Bu durum öğrencilerin kendi yeterliliklerini değerlendirmeleri ile ilişkili olabilir. Nitekim öz değerlendirme yapan öğrencilerin sınav puanları ile öğretmenlerin değerlendirmeleri arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur ve öğrenciler öz değerlendirmelerinde kendilerine yüksek puan vermeyi tercih etme eğilimindedirler (Dunning, Heath ve Suls, 2004).

Öğretmenlerin program okuryazarlığı algıları cinsiyete göre incelendiğinde, kadın ve erkek öğretmenlerin program okuryazarlığı algıları arasında alt boyutlar ve genel ortalamada istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Bu sonuç öğretmenlerin program okuryazarlığı algılarında cinsiyet değişkeninin belirleyici olmadığını ifade etmektedir. Cinsiyete dayalı bulgular Aslan ve Gürten (2019) ve Aslan'ın (2019) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Buna rağmen Aygün (2019) ve Kahramanoğlu'nun (2019) araştırma bulgularına göre kadın öğretmenler ve öğretmen adaylarının program okuryazarlık düzeyleri erkek öğretmenlerden ve öğretmen adaylarından daha yüksektir. Elde edilen sonuçlar öğretmenlerin kıdem değişkenine göre incelendiğinde, öğretmenlerin kıdemleri ile program okuryazarlığı algıları arasında alt boyutlar ve genel ortalamada istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Bu sonuç öğretmenlerin program okuryazarlığı algılarında kıdem değişkeninin belirleyici olmadığını ifade etmektedir. Benzer şekilde Aslan ve Gürten (2019) ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlıklarına yönelik çalışmalarında kıdem (hizmet yılı) değişkeninin belirleyici olmadığı sonucuna varmıştır. Öğretmenlerin programı ders kitapları ve kılavuz kitaplardan takip etmesi (TED, 2009, s.163) anlamlı bir farklılık bulunmama sebebinin açıklayabilir. Öğretmenlerin program okuryazarlığı algıları görev yapılan kademeye göre incelendiğinde, öğretmenlerin görev yaptıkları kademe ile program okuryazarlığı algıları arasında alt boyutlar ve genel ortalamada istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin program okuryazarlığı algılarında görev yapılan kademe değişkeninin belirleyici değildir.

Elde edilen sonuçlar öğretmenlerin branş değişkenine göre incelendiğinde, öğretmenlerin branşları ile program okuryazarlığı algıları arasında bilgi alt boyutunda anlamlı farklılık bulunurken diğer alt boyutlar ve genel ortalamada istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Elde edilen anlamlı farklılık sınıf öğretmenleri lehinedir. Buna rağmen Aslan ve Gürten'in (2019) çalışmalarında öğretmenlerin branşlarıyla program okuryazarlıkları arasında, Kahramanoğlu'nun (2019) çalışmasında ise sınıf ve branş öğretmenlerinin program okuryazarlıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Benzer şekilde öğretmenlerin mezun oldukları fakülte ile program okuryazarlığı algıları arasında alt boyutlar ve genel ortalamada istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Bu sonuç Aslan ve Gürten'in (2019) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Araştırma sonuçları öğretmenlerin eğitim düzeyleri değişkenine göre incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile program okuryazarlığı algıları arasında bilgi, beceri alt boyutu ve genel ortalamada anlamlı farklılık bulunurken tutum alt boyutunda istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Bu sonuç öğretmenlerin program okuryazarlığı algılarında eğitim düzeyleri değişkeninin tutum alt boyutu dışında belirleyici olduğunu ifade etmektedir. Elde edilen anlamlı farklılık tezli yüksek lisans ve doktora derecesine sahip öğretmenlerin lehinedir. Bu sonuç Erdamar'ın (2020) sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlıklarını konu aldığı çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Lisansüstü eğitim belirli bir alanda daha derinlemesine araştırmaların yapıldığı, gerçek öğrenme ortamları olarak kabul edilmektedir (Wilson ve Berne, 1999). Yüksek lisans eğitimi öğrencilerin akademik araştırma, akademik okuma-yazma ve akademik bir metin ortaya koyma yetkinliği kazanmasını sağlamaktadır. Doktora eğitimi ise özel bir alanda ve bu alanın genellikle belirli bir konusundaki bilimsel boşluğu doldurmayı hedefleyen, üst düzey analiz-sentez ve yorumlama becerilerinin kullanıldığı bir uzmanlık eğitimidir. Dolayısıyla daha üst düzey öğrenme deneyimleri yaşayan öğretmenlerin program okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olması aldıkları lisansüstü eğitimin niteliği ile açıklanabilir.

Öğretmen adaylarının mesleklerinde yaşamları boyunca başarılı olabilmeleri için yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Eğitim programı okuryazarlığı bu becerilerden biridir. Şüphesiz ki bir ülkedeki eğitim sisteminin kalitesi öğretmen yetiştirme sisteminin kalitesiyle ölçülebilir. Elde edilen sonuçlar öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlığına yönelik yeterliklerini yüksek düzeyde algıladıklarını ve bu algının tezli yüksek lisans / doktora derecesine sahip olan öğretmenlerde bilgi-beceri boyutlarında yüksek olduğunu göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı elde edilen sonuçlar ışığında öğretmenlerin tezli yüksek lisans ve doktora eğitimi almalarını teşvik edici, destekleyici ilave kararlar alabilir. Konuyla ilgili nitel ya da karma desenli araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle daha derinlemesine nitel / karma desenli çalışmalar yapılabilir. Yapılan araştırmalar arasında öğretmenler ile sınırlı sayıda çalışmanın yürütüldüğü görülmektedir. Benzer araştırmaların farklı öğretmen ya da öğretmen adayları gruplarıyla tekrarlanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyıldız, S. (2020). Öğretim programı okuryazarlığı kavramının kavramsal yönden analizi: bir ölçek geliştirme çalışması. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(73).
- Alsubaie, M. A. (2016). Curriculum development: Teacher involvement in curriculum development. *Journal of Education and Practice*, 7(9), 106-107.
- Arslan, S. & Özpınar, İ. (2008). Öğretmen nitelikleri: İlköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 2(1), 38-63.
- Aslan, S. (2019). An analysis of prospective teachers' curriculum literacy levels in terms of reading and writing. *Universal Journal of Educational Research*, 7(4), 973-979.
- Aslan, S., & Gürlen, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 171-186.
- Aygün, H. E. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği hazırbulunuşluk düzeyinin eğitim programı okuryazarlığı açısından yordanması. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 203-220.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *Electronic Turkish Studies*, 12(18).
- Çeliköz, N. (2004). Yeni program geliştirme anlayışına dayalı olarak geliştirilen bir program tasarımının öğrenci başarısına etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1).
- Çetinkaya, S., & Tabak, S. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 296-309. DOI: <https://doi.org/10.7822/omuefd.535482>
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde program geliştirme*, 10. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dunning, D., Heath, C. & Suls, M. (2004). "Flawed self-assessment: Implications for health, education and workplace", *Psychol Sci Public Interest*, 5(3): 69-106.
- Erdamar, F. S. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlık algıları ve ilköğretim yöneticilerinin öğretmenlerin program okuryazarlık becerisine yönelik algılarının ilerlemeci felsefe bağlamında analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erdem, C. & Eğmir, E. (2018). Öğretmen Adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (2), 123-138.
- Fidan, N. (1985). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım Yayınları
- Gömlüksiz, M. N. ve Erdem, Ş. (2018). Eğitim fakültesi ve PFE programına kayıtlı öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığına ilişkin görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 73, 509-529.
- Green, S. B. & Salkind, N. J. (2008). *Using SPSS for windows and Macintosh-analyzing and understanding data*. USA: Pearson Prentice Hall.
- Gürkan, T. (2014). Okul öncesi eğitim programı, (Edt. R. Zembat). Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri içinde (ss. 29-80), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kalaycı, Ş. (2005). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kana, F., Aşçı, E., Kana, H. Z., & Elkıran, Y. M. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının eğitim programı okuryazarlık düzeyleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(80), 233-245.
- Karacaoğlu, Ö. C. & Acar, E. (2010). Yenilenen programların uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 45-58.
- Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterlik düzeyleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(65), 827-840
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara. Nobel
- Keskin, A. & Korkmaz, H. (2017). Öğretmenlerin "Program Okuryazarlığı" Kavramına Yükladıkları Anlam. 5. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*. 26-28 Ekim 2017, Muğla, Türkiye.
- Lankshear, C. & O'Connor, P., (1999). Responseto "Adult literacy: The next generation", *Educational Researcher*, 28 (1), 30-36.
- O'Brein, M. & Rugen, L. (2001). Teaching Literacy in The Turning Points School. Turning Points: Transforming Middle Schools, Boston, MA: Center for Collaborative Education.
- Özdamar, K. (2013). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Süral, S., & Dedebali, N. C. (2018). Study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in department of social sciences education. *European Journal of Educational Research*, 7(2), 303-317

- TED (2009). Öğretmen Yeterlilikleri Raporu [Teacher's Qualifications Report]. http://portal.ted.org.tr/yayinlar/Ogretmen_Yeterlik_Kitap.pdf. Erişim (07.01.2021).
- Wilson, S. M. & Berne, J. (1999). Teacher learning and the acquisition of professional knowledge: An examination of research on contemporary professional development. *Review of Research in Education*, 24, 173-209.
- Yar Yıldırım, V. (2020). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 208-224. <https://doi.org/10.17679/inuefd.590695>